

Oktatással a természet oldalán

(Beszélgetés Jámbor László vezérigazgatóval)

A soproni Tanulmányi Erdőgazdaság Rt. mindössze 17 000 hektáron gazdálkodik. Tevékenységi körét tekintve viszont a legszerteágazóbb. 1953-ban született az a minisztériumi határozat, hogy a Sopron környéki erdők szolgálják az oktatást. A döntést nyilvánvalóan a szakmai felsőoktatás és a technikusképzés jelenléte indokolta. A határozat szerint az erdőgazdaság egész területén az üzemi felszereléssel és szakszeméllyel az oktatási intézmények rendelkezésére kellett állnia.

– Azóta jóval bangsúlyosabb lett a közjóléti szolgáltatások sora is.

– Részvénytársaságunk erdeit évente több mint egymillió kiránduló keresi fel. Ez a szám az országban a főváros közelségében lévő Pilisi Parkerdőgazdaság után a legnagyobb. 2400 hektár intenzív parkerdőt kezelünk. De mi látjuk el a nagycenki Széchenyi kastélypark kezelését éppúgy, mint a híres és védett hársfásor fenntartásával kapcsolatos munkákat. Szép feladat a „Páneurópai piknik 1989” helyén létesített emlékpark kialakításával és fejlesztésével járó munkák végzése is. E helyszínen található az a cseresznyefásor, amelyet a japánok telepítettek a kitörés emlékére. Tulajdonképpen ők indították el a park létesítésének gondolatát. Felújítottunk egy határőrtornyot, egy szakaszt meghagytunk a műszaki zárhoz tartozó kerítésből, egyszóval remek és nagyon látogatott emlékhely alakult ott ki. Az Akadémia megalapítása 175 éves évfordulóján emlékerdőt létesítettünk 175, koronás, földlabdával elültetett kislevelű hársból. Szakmai érdekességeként említem meg, hogy mind egy szál megeregedtek. Azóta már további fák kerültek az emlékerdőbe, hiszen minden évben újabbat ültetünk. A sikert a szakszerű kezelésnek köszönhetjük.

– Óriási nyomás nebezedhet a soproni erdőkre.

– Évi egymillió látogató jut el az erdeinkbe. Ezt a hatalmas embertömeget mindenképpen „kézben kell tartani”. Igyekeztünk kialakítani olyan helyeket, ahol megfoghatjuk az embereket anélkül, hogy különösebb tiltást éreznének. Az erdei aszfaltutakat rendbetettük, és azokra fűzve helyeztük el a parkolási lehetőséget, a pihenőhelyeket az asztalokkal, padokkal. Természetesen sörpóink is vannak, mert azért az autós

„kiránduló” nem szokott megállni az út szélén. Mint ahogy mindenhol az utóbbi időben megszorodtak a terepi hegyi kerékpározók és a lovasok. Itt sem a tiltás eszközéhez nyúltunk, hanem leültünk tárgyalni az érintett egyesületekkel, állattulajdonosokkal. Meg tudunk egyezni.

– Úgy tudom, hogy volt egy nagyszemű kezdeményezések a rendőrséggel.

– Igen. Nagyon jó a kapcsolatunk a helyi rendőrökkel. De úgy néz ki, hogy országosan is lesz megoldás az erdőkben elkövetett károsítások megelőzésére, egy eddigieknél eredményesebb együttműködésre. Soproni kezdeményezésre Orbán Péter tábornok úr itt járt az Egyetemen, és megállapodás született, hogy lesznek rendőrök, akik erdészeti és természetvédelmi ismeretekből továbbképzést fognak kapni. Megismerkednek a vonatkozó jogszabályokkal, a gyakorlati szokásokkal, hogy magabiztosan tudjanak intézkedni, ha baj van. Például egy faanyagszállítmánynál milyen okmányokat kell kérni, hogy a szállított választék egye-

zik-e a papíron lévővel. Természetesen nem lehetetlen a fordítottja sem a képzésnek, hiszen munkanélküli szakközépiskolásaink is kiváló erdei rendőrök lehetnek.

– Közvetlen hasznot vagy bevételt jelent-e az említett embertömeg?

– Semmiképpen sem, hiszen azért vagyunk a tevékenységünkben közhasznúak. Végére is belépőt nem szedhetünk az erdőbe látogatótól. Nem is lenne az erdőjárókkal semmi gond, ha tiszteletben tartanák az alapvető szabályokat, ami sokszor inkább intellektuális kérdés. Mint a szemetelés. Meg kell jegyeznem, ha lassan is, de javul ezen a téren is a helyzet. Legalábbis mi azt tapasztaljuk. A város hozzávetőleg négyszáz hektár erdejét is mi kezeljük a közeljövőtől! Az erdei építmények beruházásainál nincs is hiba, azok sorra rendre megvalósulnak. A gond a fenntartással van. E kérdésben bizony olykor magunkra maradunk.

– Oktatással a természet oldalán, mit takar ez a jelmondat?

– Az oktatáshoz, kutatáshoz fűződő kapcsolatunkban óriási előrelépés történt. Minden évben közösen határozzuk meg az egyetemmel a szakközépiskolával a teendőket, melyeket költségesítés után véglegesítünk, így egészen biztosan gazdaságosan végrehajthatók. Az érintett tanszékek határozzák meg a feladatokat, melyeknél az aktív gyakorlati oktatás van előtérben. A szakközépiskola 530 hektár tanerdőt kezel, melyben mindent maguk végeznek, modellezve a valóságot. Az 1200 hektáros vadászterületen a Vadászati Tanszék végzi kutatásait és a szükséges vadgazdálkodási tevékenységet. A felelősség természetesen a mienk. A rendszerben való gondolkodás elősegítése a legfontosabb, különösen a gépesítéssel kapcsolatos beruházások során.

– Nem kerülhető meg a szakmai felelősség kérdése viszont a térséget érintő 1996–97 között történt óriási szűkítással kapcsolatban.

– No, ezt így kategorikusan nem mondanám ki, hiszen az elmúlt évtized csapadékszegény időjárása is hozzájárult a fenyveseinket ért tragédiához. De más is felmerült ebben a kérdésben. Nem véletlen, hogy dr. Kárpáti László, a Fertő-Hanság Nemzeti Park igazgatója kijelentette, a soproni erdők sorsáért

a természetvédelem és az erdőgazdálkodó közös felelősséggel tartozik. Ezeket az állományokat elődeink 40–50 éves vágásfordulóval tervezték. *Mayer professzor* a témával kapcsolatosan 60 éves korú véghasználatot tartott még elfogadhatónak. Ezzel szemben túltartás történt.

Az állományok összeomlásának mintegy 350–370 milliós értékvesztés lett a következménye. Miután a felújításoknál lombos fajokot alkalmaztunk, főleg bükköt és tölgyet, ebből adódóan költségeink az előzőekhez képest megkétszereződtek. És ezeket a területeket a fenyővel történő erdősítésekkel szemben csak jóval később tudjuk befejezni, ami a költségöbblen túlmenően az odalátogató turisták véleményalkotása szempontjából sem mellékes. A kezdeti sokkon mindenesetre túl vagyunk. Az 1999–2000-es év 117 milliós veszteségével szemben az elmúlt években sikerült 27 és 24 milliós eredménnyel zárunk. Lennének még kitermelési lehetőségeink. Mivel a szű nem nézte a paragrafust, így a három hektárt meghaladó véghasználatokat – ahol a károsított erdőrészeket egymással határosak – nem tudjuk végrehajtani. Az ÁPV Rt. méltányolta a helyzetet, így szép lassan rendeződnek a dolgok, még akkor is, ha szerény finanszírozás mellett kell befejeznünk a munkát.

– *Jelentős szerkezetátalakítást is végrehajtott az erdőgazdaság.*

– Kénytelenek voltunk, mert az említett veszteségünk több mint fele a fafeldolgozásnál jelentkezett. Jelentős létszámléépítést és szükségszerű összevonásokat hajtottunk végre. Racionalizáltuk a költséget jelentő tevékenységeket, így például a kilenc Kamaz típusú szállítószekélyből hetet eladtunk. Állományainkra jellemző, hogy 2001-ben a nettó fatömegből a rönkkihozatal csak – felfelé kerekítve – hét százalék volt. Értelemszerűen a sarangolt választék 85 százalékaival nehezítette piaci pozícióinkat. A vásárolt faanyag-feldolgozásról visszatértünk a saját alapanyag feldolgozásra. Bányafát, szőlőkarót termelünk. Átfogó fafeldolgozási rekonstrukciót hajtottunk végre. A rendelkezésünkre álló nyersanyagból a lehető legnagyobb értéket adó terméket gyártunk. Gyalulunk, lángmentesítünk, csomagolunk, egyszóval többletértéket adunk az alapanyaghoz.

– *A méltán híres soproni fabázgyártás...*

– Ezen a téren – mivel harmincéves múltira tekint vissza – a kanadai rendsze-

rű kispaneles technológiát továbbfejlesztettük a nagypaneles lakóházak felé. Sok segítséget kaptunk az ÁPV Rt.-től, és úgy gondolom, jó befektetés volt, mert a cég árbevételének, ami meghaladja az 1,2 milliárdot, több mint fele a fafeldolgozásból adódik. Ma már hazai piacra szállítjuk termékeink kétharmadát. Kényszerpályás működésünket konvertálható pályára állítottuk. Így ha valamelyik termékünk iránti kereslet átmenetileg lankad, át tudunk állni más termék gyártására. A nyolcvan fős fizikai állományt harminc főre csökkentettük a gyárban. Ha az évek óta folyó tudatos piacépítő munka eredményei bejönnek, úgy néz ki, hogy bővíteni kell a kapacitásunkat. Erdeink jövedelemtermelő képessége jelentősen csökkent, amit csak a faiparnak és radikális költséggazdálkodással tudunk kompenzálni.

Szólnom kell az alaptevékenységünkől eltérő jelentős vállalkozásunkról is, a Suzuki gépkocsik forgalmazásá-

ról, mely évi 600 milliós forgalmat bonyolít. Az itt keletkezett jövedelmet az alaptevékenységbe forgatjuk vissza.

– *Nincs túlságosan felpörgetve az erdő használatát az eredménycentrikus gazdálkodással?*

– Veszélyes lenne érdekeltség nélküli gazdálkodásban gondolkodni. A jó és rossz adottságon alapuló erdőfenntartási járulérendszer mára már túlhaladott. A szakmában tapasztalható feszültségek okát jórészt abban látom, hogy a kerületvezető erdészeinket nem tudjuk tisztességesen megfizetni. A nyereségtermeléshez nemcsak adottság, hanem szürkeállomány is kell, melynek működését a költségvetésen alapuló szemlélettel nem tudjuk serkenteni. A szakmai elvárás sokszor nem egyeztethető össze az eredmény-elvárással. Természetesen mindig a szakmai eredményeket kell előtérbe állítani. Különösen vonatkozik ez a száz évben termelő erdőállományok esetében.

Felhívás

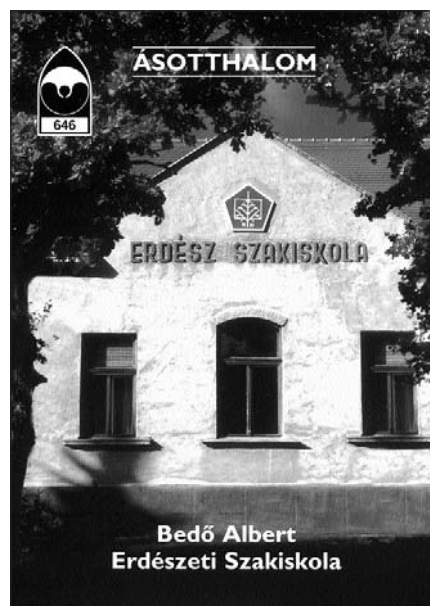
Az ásothalmi Bedő Albert Erdészeti Szakiskola felhívással fordul az elmúlt évtizedekben az iskola falai között tanuló diákjaihoz, illetve mindazokhoz, akik környezetükben ismernek ilyen személyt. Iskolánk szeretne megjelentetni egy olyan évkönyvet, amelyben a régi diákletről vallanak egykori diákjaink.

Mindazok, akik ebben tudnak és akarnak segíteni, kérem, keressék fel levélben vagy telefonon iskolánkat.

Segítségüket előre is köszönjük.

Bedő Albert Erdészeti Szakiskola
6783 Ásothalom, Kiss Ferenc krt. 76.
Tel.: 62/291-522

Andrésiné dr. Ambrus Ildikó
igazgató

Az Erdőfeltárási Szakosztály 2002. január 15-én Gödöllőn tartotta ülését. Ezen a napon az MTA Agrártudományok Osztályának Agrár Műszaki Bizottsága 26. alkalommal rendezte meg kutatási és fejlesztési tanácskozást. Az ülésen hét szekcióban 61 előadás hangzott el. Az erdőgazdálkodás műszaki fejlesztésével foglalkozó tanácskozást *dr. Horváth Béla* egyetemi tanár és *dr. b.c. dr. Kovács Jenő* címzetes egyetemi tanár vezette. A szekcióban gépesítés, faenergetikai, geodéziai és erdőfeltárási témák hangzottak el. Az előadásokat a hazai kutatók és gyakorlati szakemberek tartották. Az előadásokat vita követte, amelyen a jelenlévők megvitatták az elhangzotta-

kat. A konferencián résztvevők megfogalmazták, hogy az erdőgazdálkodásnak szüksége van a műszaki fejlesztésre. Az eredményeket nemcsak a gyakorlatban, hanem az oktatás területén is hasznosítani lehet. Jó biztosíték erre, hogy a szekcióülés sikeréhez nagyban hozzájárult a Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Karának két műszaki intézete, mégpedig az Erdészeti Műszaki és Környezettechnikai Intézet, valamint a Geomatika és Mérnöki Létesítmények Intézete. Az ülésen az erdőgazdaságok nagy része képviseltette magát és a végig kitartó résztvevők száma elérte a 70 főt. A szakosztály 12 fővel képviseltette magát.

Dr. Kosztka Miklós